

USLOVI
OSIGURANJA OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI

Ove zajedničke Uslove za osiguranje od automobilske odgovornosti donio je Upravni odbor Biroa osiguranja Republike Bosne i Hercegovine, u skladu sa članom 67. Zakona o osiguranju imovina i osoba uz saglasnost svojih članova na 9. sjednici održanoj 30.08.1995. godine u Sarajevu, te ih je kao takve Izvršni odbor Wiener osiguranja Vienna Insurance Group ad Banja Luka usvojio je

UVODNE ODREDBE

U ovim uslovima navedeni termini znače:

1. **Osiguravač** – društvo za osiguranje s kojim je zaključen ugovor o osiguranju.
2. **Ugovarač osiguranja** - lice koje je sa osiguravačem zaključilo ugovor o osiguranju.
3. **Osigurani** - lice čiji je materijalni interes osiguran.
4. **Osigurani slučaj** - događaj koji bi mogao dovesti do ostvarivanja odštetnog zahtjeva od strane oštećenika.
5. **Imalac** - vlasnik motornog vozila i svako lice koje ima pravo raspolaganja, odnosno kome je vozilo dato na upotrebu.
6. **Suma osiguranja** - iznos na koji je osiguran imovinski interes, posebno za štete na licima, a posebno za štete na stvarima.
7. **Premija** - iznos koji ugovarač osiguranja plaća na osnovu ugovora o osiguranju.
8. **Polisa** - isprava o ugovoru o osiguranju.

OBIM POKRIĆA

Član 1.

1. Osiguravač je u obavezi nadoknaditi štetu na osnovu propisa o odgovornosti za naknadu štete, ako je pri upotrebi vozila navedenog u ispravi o osiguranju došlo do:
 1. tjelesne povrede, oštećenja zdravlja ili smrti nekog lica,
 2. uništenja, odnosno oštećenja stvari, osim od odgovornosti za štetu na stvarima koje je primio radi prevoza.
2. Pored imaoća vozila, osigurana je i odgovornost svih lica koja po volji imaoća vozila rade pri upotrebi vozila (vozač, konduker i sl.), kao i lica koja se prevoze vozilom po volji njegovog imaoća.
3. Osiguranjem od odgovornosti iz upotrebe motornog vozila koje vuče priključno vozilo ili vozilo u kvaru obuhvaćena je i odgovornost za štetu koju prouzrokuje priključno vozilo odnosno vozilo u kvaru, dok je spojeno s vozilom koje ga vuče, i nakon što se odvoji od tog vozila, te djeluje u funkcionalnoj zavisnosti s njim.
4. Ugovorena suma osiguranja predstavlja gornju granicu obaveza osiguravača za sva davanja po jednom štetnom događaju, a to je najniži iznos određen posebno za štetu na licima, a posebno za štetu na stvarima utvrđen odlukom nadležnog organa vlasti u vrijeme zaključenja ugovora, ako se drugačije ne ugovori, bez obzira na broj oštećenika.
U slučaju iz stava 3. ovog člana kada vučno i priključno vozilo čine funkcionalnu cjelinu, ugovorena suma osiguranja je suma osiguranja za vučno vozilo.
Više vremenski povezanih šteta predstavlja jedan osigurani slučaj, ako su štete nastale zbog istih uzroka.
Ako je u vrijeme nastanka osiguranog slučaja propisana suma osiguranja od strane nadležnog organa vlasti veća od ugovorene sume, smatra se da je osiguranje ugovoreno na tu sumu.

ISKLJUČENJA IZ OSIGURANJA

Član 2.

1. Iz osiguravajućeg pokrivanja isključeni su odštetni zahtjevi:
 1. koji po ugovoru ili po posebnom obećanju prelaze obim obaveza koja proizilazi iz pravnih propisa o odgovornosti za prouzrokovanu štetu;
 2. lica koja ne ulaze u krug trećih lica prema članu 75. Zakona o osiguranju imovine i lica ("Službeni list R BiH" broj 5/95 odnosno "Službene novine FBiH" broj 2/95);
 3. koji se odnose na stvari koje su povjerene osiguraniku ili nekom drugom osiguranom licu, a naročito ako te stvari prevozi, koristi ili čuva;
 4. zbog nastalih šteta iz člana 1. stav 1. koje nastanu pri prevozu nuklearnih ili drugih radioaktivnih materijala, ako je šteta neposredna ili posredna posljedica cijepanja jezgre ili zračenja tih materijala;
 5. za štete prouzrokovane: ratom, neprijateljstvima ili ratu sličnim radnjama, građanskim ratom, revolucijom, pobunom, ustankom ili građanskim nemirima koji nastanu iz takvih događaja; minama, torpedima, bombama ili drugim ratnim oružjem; zarobljavanjem, zapljenom, uzapćenjem, ograničenjem ili zadržavanjem i posljedicama tih događaja ili pokušajima da se izvrše, sabotazom ili terorizmom počinjenim iz političkih pobuda; građanskim nemirima, nasiljem, ili drugim sličnim događajima; konfiskacijom, rekvizicijom ili ostalim sličnim mjerama koje provodi ili namjerava provesti neka vlast ili druga slična organizacija koja se bori za vlast vlast ili koja ima vlast.
2. Ako se posebno ne ugovori, iz osiguravajućeg pokrivanja isključeni su odštetni zahtjevi:

1. koji proizilaze iz štetnog događaja koji je nastao za vrijeme dok je vozilo bilo mobilisano ili rekvirirano od strane vlasti i to od trenutka stizanja na prvo odredište do trenutka preuzimanja vozila;
2. za štete nastale učestvovanjem na priredbama (trkama) na kojima je cilj postizanje najveće brzine ili najveće prosječne brzine, odnosno prilikom vježbi za takve priredbe.

GUBITAK PRAVA IZ OSIGURANJA

Član 3.

1. Osigurani gubi svoja prava iz osiguranja:
 1. ako omogući da se vozilom prevoze lica na mjestu koje nije predviđeno za prevoz lica, za zahtjeve koje ta lica postave, osim za zahtjeve lica koja se prevoze u skladu sa propisima;
 2. ako vozilom upravlja lice bez odgovarajuće vozačke dozvole u smislu člana 79 stava 2. tačka 1. i 2. Zakona o osiguranju imovine i lica ("Službeni list RBiH" broj 5/95 odnosno "Službene novine FBiH" broj 2/95);
Smatraće se da vozač nema potrebnu dozvolu za upravljanje vozilom, ako upravlja vozilom u vrijeme za koje mu je vozačka dozvola privremeno oduzeta ili zadržana od nadležnog organa kao i onda ako nije produžena po isteku roka važnosti;
 3. ako je u trenutku saobraćajne nezgode, kao vozač osiguranog vozila, pod utjecajem alkohola, droga ili narkotika.
Smatra se da je vozač pod utjecajem alkohola:
 - a. ako se analizom krvi ili drugom metodom mjerenja količine alkohola u organizmu utvrdi da udio alkohola u krvi iznosi 0,5 g/kg i više (0,5 ‰, i više);
 - b. ako se nakon saobraćajne nezgode odbije podvrgnuti ispitivanju alkoholiziranosti.
2. Prava iz osiguranja gubi osigurani koji omogući da vozilom upravlja lice u okolnostima iz tačke 2. i 3. prethodnog stava ovog člana.
3. Osigurani ne gubi svoja prava prema prethodnim odredbama ovog člana:
 1. ako dokaže da nije kriv za postojanje okolnosti koje isključuju osiguravajuće pokrivanje;
 2. ako dokaže da štetni događaj nije u uzročnoj vezi sa činjenicom da je vozač u trenutku saobraćajne nezgode bio pod utjecajem alkohola, droga odnosno narkotika;
 3. za iznos koji kod svakog štetnog događaja prelazi iznos 12 (dvanaest) prosječnih plata prema zadnjem službenom izvještaju državnog zavoda za statistiku.
4. Ukoliko za povećani rizik nije plaćena dodatna premija, osigurani gubi pravo iz osiguranja za svaki osigurani slučaj iz povećanog rizika, odnosno osiguravač ima pravo da se od osiguranika regresira za dio štete u srazmjeri između plaćene premije i premije koju je trebao platiti.

OBAVEZE OSIGURANIKA

Član 4.

1. Osigurani je u obavezi, prema svojim mogućnostima pomagati osiguravaču u rješavanju pitanja odgovornosti. Zato je dužan dati istinite i iscrpne podatke o toku nezgode i njenim okolnostima.
2. Ako je protiv osiguranika ili lica za koje on odgovara postavljen odštetni zahtjev, podnijeta tužba za naknadu štete, postavljen imovinsko-pravni zahtjev ili stavljen prijedlog za obezbjeđenje dokaza obavezan je bez odlaganja o tome izvjestiti osiguravača i dostaviti mu sva pismena koja sadrži odnosni zahtjev.
3. Osigurani je u obavezi vođenje parnice prepustiti osiguravaču.
4. Osigurani je u obavezi obradu odštetnih zahtjeva prepustiti osiguravaču, te nema pravo da ih odbije naročito da ih prizna, osim ako time čini očiglednu nepravdu.
5. Ugovarač osiguranja, odnosno osigurani, dužan je sve obavijesti koje upućuje osiguravaču pismeno potvrditi, a naročito promjenu imena, naziva i adrese.
6. Potvrda obaveza iz ovog člana ima za posljedicu smanjenje obaveze osiguravača za toliko, koliko mu je nastala veća šteta zbog tih povreda.

OBAVEZE OSIGURAVAČA

Član 5.

1. Osiguravač je dužan podmiriti opravdane zahtjeve i preduzeti mjere da zaštiti osiguranika od neosnovanih ili pretjeranih odštetnih zahtjeva. Ako osiguravač povrijedi ovu obavezu, dužan je osiguraniku nadoknaditi štetu.
2. Osiguravač je ovlašten da u ime osiguranika daje sve izjave koje su prema njegovom mišljenju potrebne zbog naknade štete ili zbog zaštite od neosnovanih ili pretjeranih zahtjeva.

- Troškove odbrane osiguranika u krivičnom postupku naknađuje osiguravač samo u slučaju kada je izričito dao pristanak za branioca, te se obavezao na naknadu troškova.
- Troškove parničnog postupka naknađuje osiguravač ako je parnicu vodio osiguranik uz saglasnost osiguravača, ili ako je bio zastupan od strane lica koje je odredio osiguravač. Ovi troškovi naknađuju se u punom iznosu bez obzira na visinu sume osiguranja.

TERITORIJALNA VAŽNOST OSIGURAVANJA

Član 6.

- Osiguravajuće pokrće proteže se na teritoriju Republike odnosno Federacije Bosne i Hercegovine i na zemlje članice sisteme "Zelena karte", ako nije drugačije ugovoreno.
- Vozila koja koriste domaća preduzeća i druge organizacije za izvođenje građevinskih, montažnih, istraživačkih i sl. radova van teritorije Republike/Federacije BiH, mogu se za vrijeme izvođenja tih radova osigurati po ovim uslovima.
- Ako je u državi u kojoj je nastupio osigurani slučaj, osiguranje od odgovornosti obavezno, smatra se da je osiguranje bilo ugovoreno na minimalnu sumu osiguranja propisanu u toj državi, osim ako je pokrće iz police osiguranja povoljnije za osiguranika.

POČETAK I PRESTANAK OSIGURAVAJUĆEG POKRIĆA

Član 7.

- Obaveza osiguravača iz ugovora o osiguranju počinje po isteku 24-tog sata, dana koji je u ispravi o osiguranju naveden kao početak osiguranja, ako je tog dana plaćena prva premija odnosno nakon isteka 24-tog sata dana kada je premija plaćena, ako nije drugačije ugovoreno.
- Obaveza osiguravača prestaje po isteku 24-tog sata dana koji je u ispravi o osiguranju naveden kao dan isteka osiguranja. Ako isprava o osiguranju sadrži samo početak osiguranja, osiguranje se nastavlja iz godine u godinu sve dok ga jedna od ugovornih strana ne otkáže najkasnije tri mjeseca prije dospeljosti premije.
- Kod osiguranja zaključenog na jednu ili više godina, obostrane obaveze i prava iz ugovora produžuju se za 30 dana – "pričekni rok", ako osiguravaču nije najmanje tri dana prije isteka osiguranja bila uručena izjava ugovarača osiguranja da ne pristaje na takvo produženje uz uslov da za sljedeću godinu osiguranik zaključi osiguranje kod istog osiguravača. Ako u toku "pričeknog roka" nastupi osigurani slučaj, ugovarač osiguranja je u obavezi platiti premiju za cijelu godinu osiguranja. Ako u toku "pričeknog roka" nastupi osigurani slučaj, a osiguranik ne zaključi ugovor o osiguranju kod istog osiguravača, smatraće se da je vozilo u "pričeknom roku" bilo neosigurano.

BONUS I MALUS

Član 8.

- Osiguranik koji ima zaključen ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti u trajanju od najmanje godinu dana do uključivo 10 (deset) vozila, visina premije utvrđuje se prema osnovnom premijskom sistemu X-AO odnosno premijskim stepenima, zavisno od toga da li je u proteklom razdoblju imao prijavljene štete. Pod prijavljenom štetom smatra se šteta po kojoj je izvršena isplata ili je utvrđena obaveza osiguravača. Razdoblje posmatranja je prethodna kalendarska godina, a primjenjuje se na osiguranja koja počinju od 01.04. tekuće kalendarske godine do 31.03. slijedeće kalendarske godine. Kada osiguranik zaključi osiguranje za vozilo prvi put, plaća premiju osnovnog 10. (desetog) stepena. Ako je vozilo bilo osigurano najmanje godinu dana i ako u razdoblju posmatranja nije bilo prijavljenih šteta, osiguraniku se za slijedeću godinu odobrava jedan premijski stepen niže do najniže 1. (prvog) stepena. Za svaku prijavljenu štetu u razdoblju posmatranja bez obzira na trajanje osiguranja, osiguranik se pomiče za slijedeću godinu osiguranja za tri premijska stepena više, a najviše do 18. (osamnaestog) stepena. Premijski stepeni u postotku od osnovnog premijskog stepena 10 (100%) su slijedeći:

Stepeni BONUSA		Stepeni MALUSA	
1.	50%	11.	15%
2.	45%	12.	30%
3.	40%	13.	50%
4.	35%	14.	70%
5.	30%	15.	90%
6.	25%	16.	110%
7.	20%	17.	130%
8.	15%	18.	150%
9.	10%		
10.	0%		

- Osiguranik koji ima 11 (jedanaest) i više vozila, kod kojeg je odnos isplaćenih šteta prema naplaćenju tehničkoj premiji u protekle tri kalendarske godine iznosio manje od 80% računava se BONUS na premiju osiguranja za slijedeću godinu u postotku koji je jednak ¼ (četvrtini) razlike između 80% i postotka ostvarenog odnosa. Ugovaraču osiguranja koji u protekle tri kalendarske godine nije imao isplaćene štete priznaje se BONUS na premiju osiguranja za slijedeću godinu u visini od 25% (posto). Osiguraniku koji ima 11 i više vozila kod kojega je odnos isplaćenih šteta prema naplaćenju tehničkoj premiji u protekle tri kalendarske godine iznosio više od 110%, računava se MALUS na premiju osiguranja za slijedeću godinu osiguranja u postotku koji je jednak ¼ (četvrtini) razlike između postotka ostvarenog odnosa i 110%, s tim da ovaj doplatka može iznositi najviše 50% (posto).

OSTALE ODREDBE O BONUSU I MALUSU

Član 9.

- Pravo na određeni premijski stepen (BONUS ili MALUS), vezano je za vlasnika odnosno korisnika vozila i ne prenosi se na novog vlasnika. Iznimno kod prenosa prava vlasništva vozila na nasljednika i kod prenosa prava vlasništva darodavnim ugovorom između članova uže porodice ovjerenog kod nadležnog poreznog organa, prava i obaveze iz odredaba o premijskim stepenima (BONUS i MALUS) prenose se na nasljednika odnosno daroprimaoca. U smislu ovih uslova, članovima uže porodice smatraju se supružnici, djeca i roditelji.
- Osiguravač priznaje osiguraniku određeni premijski stepen na osnovu vlastite evidencije ili na osnovu prethodnog osiguravača.
- Ako je osiguranik zaključio ugovor s trajanjem kraćim od godinu dana, taj ugovor ne može u slijedećoj godini osiguranja biti osnov za smanjenje premijskog stepena, bez obzira na to što nije bilo prijavljene štete, ali u slučaju da je šteta prijavljena, ovaj ugovor uzima se kao osnov za povećanje premijskog stepena.
- Smatra se da šteta nije prijavljena, ako je do dana zaključenja ugovora za slijedeće razdoblje u potpunosti registrirana.
- Ako je osiguranje bilo prekinuto prije isteka godine osiguranja, osiguranik nakon prekida ima pravo na isti premijski stepen za isto vozilo ili za vozilo koje je promijenio unutar iste tarifne grupe, ako prekid nije trajao duže od tri godine uz uslov da u posljednjem razdoblju posmatranja kao i unutar prekida osiguranja nije bila prijavljena šteta u smislu člana 8. ovih uslova. Ako je do prekida osiguranja došlo nakon isteka razdoblja posmatranja u kojem nije prijavljena šteta, a šteta nije prijavljena niti unutar razdoblja prekida osiguranja, osiguranik ima nakon prekida pravo na jedan premijski stepen niže za isto vozilo ili za vozilo koje je promijenio unutar iste tarifne grupe, ako prekid nije trajao duže od tri godine. U slučaju prekida osiguranja, te ponovnog zaključivanja ugovora o osiguranju, ugovaraču osiguranja s 11 (jedanaest) i više osiguranih vozila premijski se stepen određuje na osnovu rezultata posljednje tri godine osiguranja, s tim da se ako je prekid trajao duže od dvije godine obračunava osnovna premija.
- Kod osiguranika do uključivo 10 (deset) vozila, premijski stepen se utvrđuje za svako vozilo posebno.
- Osiguraniku s 11 (jedanaest) i više osiguranih vozila premija osiguranja se utvrđuje zavisno od aritmetičke sredine odnosa isplaćenih šteta i naplaćene tehničke premije u protekle tri kalendarske godine. Ako osiguravač ne raspolaže podacima za posljednje tri godine, koriste se podaci za dvije odnosno jednu godinu.
- Osiguravač gubi pravo na zaračunavanje premije višeg premijskog stepena, ako to pravo nije iskoristio tokom tri godine nakon prijave štete na osnovu kojeg je to pravo stekao.

UTVRĐIVANJE PREMIJE

Član 10.

Premiju osiguranja od automobilske odgovornosti utvrđuju društva za osiguranje, prema Osnovnom premijskom sistemu X-AO koji objavi Biro osiguranja Bosne i Hercegovine u smislu člana 67. Zakona o osiguranju imovine i lica ("Službeni list RBiH" broj 5/95 odnosno "Službene novine FBiH" broj 2/95).

PLAĆANJE PREMIJE

Član 11.

- Premija se plaća u skladu sa odlukama Upravnog odbora Biroa osiguranja Bosne i Hercegovine.
- Prvu ili jednokratnu premiju ugovarač osiguranja plaća prilikom prijema polise, a svaku slijedeću premiju prvog dana nakon svakog osiguravajućeg razdoblja, ako nije drugačije ugovoreno.
- Ugovarač osiguranja šalje premiju osiguravaču na svoj rizik i o vlastitom trošku.

VRAĆANJE PREMIJE

Član 12.

U slučaju uništenja ili odjave vozila, osiguravač je u obavezi na zahtjev ugovarača vratiti dio premije od dana primitka otkaza osiguranja, ako se do tada nije ostvario osigurani slučaj.

Prilikom obračuna neiskorištenog dijela premije prema prethodnom stavu, primjenjuje se premijski sistem koji je vrijedio na dan ugovaranja osiguranja.

PROMJENA VLASNIKA VOZILA

Član 13.

Ako se za vrijeme trajanja osiguranja promijeni vlasnik odnosno korisnik motornog vozila, prava i obaveze iz ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti se prenose na novog vlasnika, odnosno korisnika i traju do isteka tekućeg razdoblja osiguranja bez prava iz "pričeknog roka" utvrđenog u članu 7. stav 3. ovih uslova.

PISMENI OBLIK

Član 14.

1. Sporazumi koji se odnose na sadržaj ugovora o osiguranju su punovažni samo ako su zaključeni u pismenom obliku.
2. Sva obavještenja i izjave, koje se daju na osnovu ugovora o osiguranju moraju biti date u pismenom obliku, s izuzetkom obavještenja osiguravača po članu 15. ovih uslova.

IZMJENA USLOVA OSIGURANJA

Član 15.

1. Ako Upravni odbor Biroa osiguranja BiH izmjeni Uslove osiguranja dužan je u ime svojih članica o tome obavjestiti ugovarače osiguranja pismeno ili na drugi pogodan način (dnevna štampa, radio, televizija i sl.).
2. Ako ugovarač osiguranja u roku od 15 dana od dana obavještenja ne otkáže ugovor o osiguranju, novi Uslovi osiguranja primjenjuju se po isteku tekuće godine osiguranja.

NADLEŽNOST U SLUČAJU SPORA

Član 16.

U slučaju spora između ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika i osiguravača, nadležan je stvarno nadležni sud prema mjestu zaključenja ugovora o osiguranju.

Član 17.

Ovi uslovi stupaju na snagu danom donošenja, a primjenjuju se od 15. septembra 1995. godine.